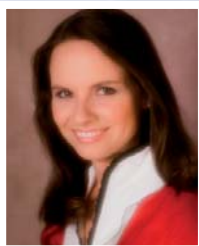

Přiměřené zadostiučinění v nekalé soutěži II. Peněžitá podoba přiměřeného zadostiučinění

Příspěvek navazuje na první část publikovanou v BA č. 12/2018 a věnuje se problematice peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění v nekalé soutěži. Zabývá se kritérii pro jeho přiznání dovozenými judikaturou, otázkou, zda lze zohledňovat také majetková kritéria, „sazbami“ přiměřeného zadostiučinění v české i slovenské judikatuře a dalším otázkám, které je potřeba zohledňovat v žalobách požadujících přiměřené zadostiučinění.

**Doc. JUDr. Dana Ondřejová,
Ph.D.,**

je advokátkou a partnerkou
v LEGALITÉ advokátní kancelář,
s. r. o., Praha, a působí na katedře
obchodního práva PF MU v Brně.

Peněžitá podoba přiměřeného zadostiučinění

Tento příspěvek navazuje na první část zveřejněnou v minulém čísle Bulletinu advokacie, který se věnoval podstatě, funkcím a nepeněžité podobě přiměřeného zadostiučinění.

Z předchozího příspěvku vyplynulo, že pokud nepeněžitá podoba přiměřeného zadostiučinění nezajistí skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy, jsou soudy povinny poskytnout zadostiučinění v penězích (srov. § 2951 odst. 2 o. z.). Nejvyšší soud (ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3964/2011) tento přístup shrnul takto: „*K tomu, aby soud mohl jednáním nekalé soutěže dotčenému účastníkovi přiznat právo na přiměřené zadostiučinění v penězích, musí být jako nepochybné zjištěno, že tento účastník utrpěl v souvislosti s jednáním nekalé soutěže nemajetkovou újmu, a to v takovém rozsahu nebo takového druhu, že nepostačuje její vyrovnání přiměřeným zadostiučiněním v nepeněžité formě. Teprve poté lze posuzovat, jaká částka, požadovaná k zaplacení jako zadostiučinění, je přiměřená k vyrovnání vzniklé nemateriální újmy.*“

Soudy musí ve svém rozhodnutí přesvědčivě zdůvodnit, proč neshledávají přiznání nepeněžité podoby přiměřeného zadostiučinění dostatečným, v opačném případě by své rozhodnutí zatížily vadou vedoucí zpravidla ke zrušení rozhodnutí odvolacím soudem (§ 157 odst. 1 o. s. ř., srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 7. 2015, sp. zn. II. ÚS 3717/14, nebo ze dne 1. 9.

2015, sp. zn. II. ÚS 3664/14). Soudy prvního stupně se nezřídka snaží usnadnit si argumentaci nepřiznání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění laxními, nedostatečně zdůvodněnými konstatováními typu „*soud se domnívá, že forma omluvy poskytuje dostatečné zadostiučinění, a žalobce v řízení netrdil a neprokázal, že by částka 800 000 Kč byla přiměřená vyrovnání vzniku nemajetkové újmy*“ (srov. např. Městský soud v Praze ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. 2 Cm 29/2014; zde se jednalo o nekalosoutěžní jednání spočívající v cenovém podbízení).

Nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, který podléhá volné úvaze soudu, nicméně soud rozhoduje podle určitých kritérií (NS ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3964/2011). Těmi se budu zabývat dále v textu.

Kritéria pro přiznání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění v judikatuře

Jak judikoval Nejvyšší soud (NS ze dne 5. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006) – „*ze skutečnosti, že nárok na přiměřené zadostiučinění podléhá volné úvaze soudu, nelze bez dalšího dovodit, že soud „nepotřebuje kritéria“, která by pro přiměřenost takového nároku posuzoval. Volná úvaha soudu neznamená libovůli soudu, který bez dalšího, aniž by posuzoval v daném případě konkrétně zjištěné a také prokázané skutečnosti a okolnosti jednání v nekalé soutěži, určí, kdy požadovaná forma satisfakce je či není namístě, a tudíž je či není přiměřená. Pro svoji úvahu musí mít soud k dispozici dostatek tvrzených a prokázaných skutečností, vymezujících určité hranice, z nichž soud při svých úvahách vychází, a to nejen z pohledu maximální či minimální možnosti peněžní reparace vzniklé nemateriální újmy.*“

Kritéria pro přiznání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění a zdůvodňující jeho konkrétní výši se odvíjejí od okolností konkrétního případu a musejí být posuzována jak z objektivních, tak subjektivních hledisek (srov. NS ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 447/2006). Z české rozhodovací praxe

soudů však lze vysledovat určité okolnosti, které soudy standardně zohledňují jako „přítěžující“ a odůvodňující přiznání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění, případně jeho vyšších „sazeb“. Těmito kritérii jsou např.:

- význam *know-how*, podstatné snížení postavení žalobce na relevantním trhu (např. NS ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001, NS ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2097/2011),
- snížení dobrého jména a dobré pověsti produktů, utrpění újmy v očích zákazníků, ohrožení v rozlišovací způsobilosti, zákazníci mohli omylem považovat služby žalovaného za služby žalobce (např. NS ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2097/2011),
- porušení dobré pověsti obchodní firmy vybudované s vynaložením značných nákladů nebo skutečnost, že žalovaný v závadném jednání již nepokračuje, tedy žalobce nemá jinou možnost než se domáhat přiměřené satisfakce (NS ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 447/2006),
- doba trvání nekalosoutěžního jednání a výsadní postavení na trhu (NS ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 32 Odo 275/2004),
- utrpění nemajetkové újmy mimořádné intenzity, snížení zájmu veřejnosti o nabídku žalobce nebo odliv zákazníků, a to navíc za situace, kdy konkurující si prostředky účastníků patří na trhu k těm nejprodávanějším (NS ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4990/2014),
- újma na *goodwillu* žalobce a jeho produkce, jež je mj. determinován i šíří zákaznické veřejnosti, známkoprávní rozměr újmy žalobce, rozmělnování, a tedy snižování rozlišovací způsobilosti a dobrého jména ochranných známek žalobce a vědomost žalovaného o závadnosti jednání, jež bylo ukončeno nikoli dobrovolně, ale na základě vydaného předběžného opatření soudu (NS ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007),
- nejistota týkající se dalšího působení žalobce na trhu (NS ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3964/2011),
- zřejmá zlovolnost dopisu zaslání žalovanému, vznik existenčních problémů, nutnost obchodním partnerům prokazovat nedůvodnost nařčení a činit kroky k očištění své pověsti (NS ze dne 8. 1. 2003, sp. zn. 29 Odo 8/2001),
- cílem bylo zdiskreditovat žalobce (NS ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1924/2012),
- žalobci bylo deaktivací prezentace na síti Facebook zneemožněno komunikovat s veřejností, stávajícími i potenciálními klienty, dále byla dovozena záměrnost jednání (NS ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3415/2014),
- vědomost žalovaného o závadnosti svého jednání, dopad závadného jednání na veřejnost i obchodní partnery (NS ze dne 12. 7. 2017, sp. zn. 23 Cdo 1351/2017),
- závažnost zásahu, jeho intenzita, délka trvání, prokázané případy matení veřejnosti, pochybnosti veřejnosti o osobě nabízejícího a o možnostech personálního či jiného propojení účastníků podtržené logem žalovaného (NS ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 23 Cdo 4384/2008),
- ztráta sebeúcty, jedinečnosti, rozlišovací způsobilosti

(zejména v případě označení), prestiže z hlediska jeho solidnosti a poctivosti (NS ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008).

Z uvedeného je patrné, že kritéria jsou rozmanitá a zahrnují jak objektivní, tak subjektivní skutečnosti. Podstatné rovněž je, že jejich zobecnění je nelehké a vždy závisí na okolnostech konkrétního případu.

Majetková kritéria při přiznávání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění

Přístup české judikatury

Konstantní česká judikatura (srov. např. NS sp. zn. 32 Cdo 1664/2008 nebo ÚS sp. zn. IV. ÚS 1630/11) vychází z přístupu, že nárokem na přiměřené zadostiučinění nelze kompenzovat problémy s prokázáním vzniku újmy majetkové, neboť tento druh újmy se nahrazuje nárokem na náhradu škody.

Argumentace materiální stránkou, např. snížením objemu obchodů či snížením zisku, je podle konstantní rozhodovací praxe pro zohlednění přiznání přiměřeného zadostiučinění bez významu, neboť tyto jsou rozhodující při kompenzaci vzniklé škody, nikoli nemateriální újmy.

Jsou však případy, kdy se v odůvodnění rozhodnutí objeví náznak zohlednění také materiálních kritérií, a to dokonce v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu – srov. zohlednění „snížení celkového objemu obchodu“ (NS ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001), snížení počtu zákazníků (NS ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2097/2011) nebo zohlednění, že „materiální újma žalobců způsobená jednáním žalovaného v průběhu řízení vzrostla“ (NS ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 32 Odo 275/2004). V jiném rozhodnutí Nejvyšší soud (NS ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007) vyšel z přístupu, že „přiměřené zadostiučinění v penězích nejčastěji přichází v úvahu v případě, kdy zásah do nemateriální sféry dotčeného soutěžitele může způsobit ztráty také v jeho majetkové sféře a nelze předpokládat, že nepeněžité satisfakce (např. omluva apod.) tuto ztrátu vyrovná“.

Uvedený přístup může vypovídat buď o nedůslednosti v odůvodnění rozhodnutí ze strany Nejvyššího soudu, nebo o určitých „trendech“ směřujících k rozvolnění ve striktním zapovídání zohledňování majetkových kritérií pro kompenzaci nemajetkové újmy. Domnívám se, že vzhledem k výjimečnosti tohoto přístupu v české judikatuře lze toto spíše považovat za ojedinělé „fauly“. O tom ostatně svědčí také zdůraznění na jiném místě jednoho z výše uvedených rozhodnutí Nejvyššího soudu (NS ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001), že „není možné brát ohled na prvky, které mají materiální povahu“.¹ Z tohoto přístupu striktního oddělování náhrady majetkové a nemajetkové újmy odlišnými instituty (náhrada škody a přiměřené zadostiučinění) je nutné podle mého názoru vycházet i nadále.

Odlišení majetkových a nemajetkových skutečností však není v praxi vždy snadné. Příkladem může být újma v podobě „odlivu zákazníků“. Jedná se o újmu čistě majetkovou, nebo nemajetkovou? Na jednu stranu je zjevný majetkový charakter vzniklé újmy (odliv zákazníků s sebou nese také snížení zisku), na druhou stranu s tím souvisí také charakter újmy nemajetkové (např. odliv zákazníků může vyvolat domněnky

¹ Obava žalobkyně z případné prodejnosti jejich výrobků, pokles odbytu výrobků apod. není újmu nemateriální povahy. Srov. NS ze dne 20. 2. 2008, sp. zn. 32 Odo 1753/2006.

ohledně nekvalitního zboží nebo služeb, jinak by přece zákazníci neodcházeli). Smíšený charakter újmy je tedy zjevný a bude záležet jen na tom, zda tuto skutečnost využije žalobce pro náhradu škody (vyčíslení ušlý zisk) nebo pro přiznání přiměřeného zadostiučinění (poukáže např. na zhoršení dobré pověsti v důsledku odlivu zákazníků).

Přístup slovenské judikatury

Odlíšná je však situace na Slovensku. Ačkoli slovenská doktrína² vychází shodně z českého pojetí nezohledňování materiálních aspektů, slovenská rozhodovací praxe se vydala jinou, podle mého názoru nesprávnou, cestou.

Slovenské soudy zohledňují běžně při stanovování výšky peněžitého přiměřeného zadostiučinění kritéria materiální povahy. Vycházejí např. z rozsahu a intenzity nekalosoutěžního jednání v poměru k vykázanému zisku za určitý kalendářní rok (srov. Nejvyšší soud SR ze dne 6. 6. 2000, sp. zn. 1 Obo 344/99) nebo s ohledem na hrozbu ztráty zisku (srov. Krajský soud v Bratislavě ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 4 Cob 97/2015). V jiné věci přiznal soud peněžitou podobu přiměřeného zadostiučinění jako 1,5 až 1,6 % z obrátu (tržeb) žalovaného v rozhodném období (Krajský soud v Košicích, sp. zn. 4 Cob 26/2014 a Ústavní soud ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. III. ÚS 211/2016). V další věci odvinul soud výši přiměřeného zadostiučinění v penězích od rozsahu a intenzity nekalosoutěžního jednání v poměru ke sníženému obrátu žalobkyně (Nejvyšší soud ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 4 Obdo 6/2011), přitom stejný soud od vykázaného zisku žalovaného (Nejvyšší soud ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 6 Obdo 87/2009).

Za zcela kuriózní lze označit případ, kdy slovenský soud (Krajský soud v Banské Bystrici ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 43 Cob 185/2012) shledal jako přiměřenou sazbu peněžitého zadostiučinění částku rovnající se smluvní pokutě dohodnuté mezi smluvními stranami (7 965,53 eur). Jednalo se o spor, jehož předmětem bylo využívání databáze klientů po ukončení smlouvy o obchodním zastoupení, přičemž pro porušení této povinnosti byla sjednána zmíněná smluvní pokuta.

Je zjevné, že slovenské soudy materiální kritéria standardně při stanovení peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění zohledňují, nejsou však zajedno v tom, zda vycházet z obrátu či zisku žalobce či žalovaného.

Ani judikatura však není bez výjimky jednotná, neboť např. Krajský soud v Banské Bystrici (ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 43 Cob 192/2012) zdůrazňuje, že materiální a majetkové aspekty jsou rozhodné pouze pro vznik nároku materiální povahy.

Uvedený přístup slovenských soudů považují za chybný a nerozlišující mezi institutem náhrady škody a přiměřeného zadostiučinění. Jak je patrné z konstantní české judikatury, oba instituty slouží k reparaci odlišné újmy – nárok na náhradu škody k reparaci újmy materiální, přiměřené zadostiučinění k reparaci újmy nemateriální.

„Sazby“ přiměřeného zadostiučinění v české judikatuře

Je zřejmé, že neexistuje žádný „sazebník“, který by mohl představovat jakýsi návod, kolik lze v konkrétním případě žalovat a následně také vysoudit jako přiměřené zadostiučinění.

Vše se odvíjí od okolností konkrétního případu se zvážením všech kritérií uvedených výše.

Historicky nejvyšší přiměřené zadostiučinění v penězích, které bylo českými soudy pravomocně přiznáno, bylo 5 milionů Kč, a to ve věci tzv. *guerilla marketingu* (přípevnění sobích parohů jakožto reklamního symbolu žalovaného na reklamní poutače žalobce).³ I tuto exemplární sankci provázely „neshody“ na soudech nižších stupňů, když např. Městský soud v Praze konstatoval, že nárok na přiměřené zadostiučinění v penězích neshledal důvodným, neboť žalobce „neprokázal, že by v důsledku jednání žalovaného u něho došlo ke hmotné újmě“.

Uvedený případ lze považovat za skutečně ojedinělý v českém právním prostředí, když běžně se sazby přiměřeného zadostiučinění v penězích pohybují spíše v řádu statisíců korun (řádově častěji do částky 500 tisíc Kč než výše) než milionů.

Z veřejně dostupných rozhodnutí (potvrzených Nejvyšším soudem) lze jmenovat např. částku 1 milion Kč ve věci výše zmiňované televizní reklamy, kde soud uložil omluvu po 7 letech od odvysílání reklamy (slogan „*Majonéza Hellmann s je jemnější a má svoji výraznou chuť. Já když náhodou koupím jinou majolku, tak už to všicki poznaj*“) a shledal reklamu jako klamavou, nedovolenou, srovnávací a zlehčování.⁴ V jiném případě uložil povinnost zaplatit přiměřené zadostiučinění ve výši 1 milion Kč za nesprávné výsledky a komentáře dTestu ve vztahu k dětským kočárkům⁵ a v dalších dvou za porušení obchodního tajemství.⁶

Z dalších případů „vyšších“ sazeb přiměřeného zadostiučinění jen příkladmo (samozřejmě za zohlednění specifických okolností případu):

- za tzv. *ambush marketing* (hokejky svázané do olympijské pochodně s názvem kampaně „hokejiáda“ Budějovického Budvaru v době konání olympijských her bez svolení Českého olympijského výboru) částku 513 tisíc Kč,⁷
- za využívání totožného řešení bezpečnostních dveří odpovídajícího patentu částku 400 tisíc Kč pro každého ze dvou žalobců,⁸
- za nepravdivá tvrzení ohledně (ne)účinnosti doplňku stravy částku 400 tisíc Kč,⁹
- za zneužití ochranné známky částku 350 tisíc Kč,¹⁰
- za zaměnitelné webové stránky a téměř totožnou doménu (www.bilezbozi.cz vs. www.bilezbozi.com) částku 200 tisíc Kč,¹¹
- za zlehčování částku 200 tisíc Kč¹² a 100 tisíc Kč.¹³

2 Srov. např. A. Moravčíková: Prímerané zadostiučinenie ako reparácia újmy spôsobenej nekalosúťažným konaním, in: *Mílniky súťažného práva: Zborník príspevkov z konferencie „Mílniky súťažného práva“*, usporiadané 7.-8. apríla 2014 Ústavom štátu a práva SAV, VEDA, Bratislava 2014, str. 170, 174, nebo A. Moravčíková: Úvaha k prímeranosti prímeraného zadostiučinenia pri náprave újmy spôsobenej nekalosúťažným konaním, in: *20. slovenské dni práva: zborník z konferencie*, Slovenská advokátska komora, Bratislava 2014, str. 63.

3 NS ze dne 27. 7. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3704/2011.

4 NS ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 23 Cdo 2941/2015.

5 NS ze dne 25. 2. 2016, sp. zn. 23 Cdo 5614/2015.

6 NS ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 32 Odo 1568/2006, a ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

7 NS ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2097/2011.

8 NS ze dne 31. 3. 2004, sp. zn. 32 Odo 275/2004.

9 NS ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4990/2014.

10 NS ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007.

11 NS ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 447/2006.

„Sazby“ přiměřeného zadostiučinění ve slovenské judikatuře

Z veřejně dostupných rozhodnutí slovenských soudů lze vysledovat obdobnou tendenci, jako je tomu u českých soudů, co se týče výše přiznávaných sazeb přiměřeného zadostiučinění.

Historicky nejvyšší sazba na Slovensku byla spíše ojedinělým excesem a dosáhla částky 200 tisíc eur za porušení obchodního tajemství a *know-how*.¹⁴ Sazby dosahující částky kolem milionu Kč (v přepočtu ze slovenských korun či eur) jsou spíše výjimečné – za založení konkurenční společnosti a přetažení 54 zaměstnanců a nastoupení do několika zakázek částka 1,2 milionu slovenských korun¹⁵ a za zlehčování částka 33,3 tisíc eur.¹⁶

V ostatních případech se jedná o statisíce Kč (výběrově z veřejně dostupných pravomocných rozhodnutí):

- za využití obchodní firmy v doménovém jménu částka 23 235 eur,¹⁷
- nedovolené přetahování zákazníků a využití téměř shodné obchodní firmy částka 16 597 eur,¹⁸
- za nedovolenou srovnávací reklamu částka 16 500 eur,¹⁹
- označení zaměnitelné s ochrannými známkami částka 15 000 eur,²⁰
- za nedovolenou srovnávací reklamu a klamavou reklamu částka 10 000 eur.²¹

Shrnutí úvah k „sazbám“ přiměřeného zadostiučinění

Otázka konstantního přístupu soudů k přiznávání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění je stěžejní pro právní jistotu všech účastníků trhu, ale také naplňování všech tří funkcí přiměřeného zadostiučinění.

Aby přiměřené zadostiučinění (zde v peněžité podobě) plnilo všechny své funkce, je třeba, aby přiznávané sazby peněžitého zadostiučinění dostatečně kompenzovaly vzniklou nemajetkovou újmu (kompenzační, satisfakční funkce), dostatečně zasahovaly majetkovou sféru rušitele (sankční funkce) a současně dostatečně odstrašovaly (preventivní, výchovná funkce). Nalezení té správné rovnováhy mezi jednotlivými funkcemi není snadné, a to zejména za situace, kdy lze jen těžko odhadnout skutečnou kompenzaci vzniklé nehmotné újmy a teprve k této „přidat“ určitou přidanou hodnotu v podobě sankce a individuální a generální prevence. Jak je však patrné z výše uvedeného přehledu aktuální praxe soudů ohledně přiznávání peněžitých sazeb přimě-

ného zadostiučinění v konkrétních případech, lze vést polemiku nad skutečným naplněním zejména sankční a preventivní funkce přiměřeného zadostiučinění – její vyústění však ve prospěch obou sankcí nebude.

V českém právním prostředí soudům chybí dostatek „odvahy“ nebo spíše ochota vydat se cestou skutečně „odstrašujících“ sazeb přiměřeného zadostiučinění, aby tyto pomohly efektivněji chránit dobré mravy soutěže a vedly k potlačení současné teze, že nekalá soutěž se v České republice vyplácí. Jedním z důvodů stagnace soudů v uvedeném smyslu jsou bezesporu požadavky kladené na kvalitní odůvodnění, proč není dostatečná kompenzace nemajetkové újmy nepeněžitou podobou zadostiučinění, resp. proč je přiznáváno přiměřené zadostiučinění v konkrétní částce, přičemž to bohužel soudům (zejména na prvním stupni) schází.

Uvedený přístup soudů vede následně k nenaplnění základních funkcí přiměřeného zadostiučinění, ale také k nedostatečné právní jistotě ve vztahu k odhadnutelnosti žalovaných a následně přiznaných částek přiměřeného zadostiučinění v případech, které doposud nebyly judikovány, případně k úplnému odrazení žalobců podávat nekalosoutěžní žalobu (pokud nebude přicházet v úvahu zdržovací nárok např. v důsledku dobrovolného upuštění od pokračování, nejde mnohdy kromě přiměřeného zadostiučinění nic jiného žalovat – přitom omluva se ne ve všech případech může jevit jako účelná a sazba přiznávaného zadostiučinění zase jako neodhadnutelná, případně příliš nízká na to, aby žalobce vydával energii i peněžní prostředky na vedení sporu).

Apeluji tímto na soudy, aby to byly právě ony, které přispějí ke skutečně funkční ochraně nekalé soutěže. Jak judikoval Ústavní soud (ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/09), přiměřené zadostiučinění je nástrojem speciální i generální prevence, „což vyžaduje, aby se jednalo o sankci patřičně důraznou a dostačující (přiměřenou) i z tohoto hlediska“ a že „výše náhrady nemajetkové újmy v penězích by měla rovněž plnit preventivně-sankční funkci“.

Bez znalosti sazeb přiměřeného zadostiučinění přiznávaných českými soudy představuje žaloba zmařené finanční prostředky za soudní poplatek a za náklady právního zastoupení.

Z uvedeného vyplývá, že se může jevit jako vhodné či potřebné vytvořit určitý „sazebník“ ve vztahu k přiměřenému zadostiučinění v nekalé soutěži, který by zajistil zvýšení právní jistoty pro tuto oblast. Nejvyšší soud (ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 32 Odo 1568/2006) se k tomuto přístupu staví spíše skepticky, když uvedl, že „požadavku na vymezení rámce volného uvážení soudu stanovením ... mechanismu vyhodnocování výše přiměřeného zadostiučinění v penězích za účelem sjednocení praxe soudů nelze vyhovět, neboť mezi jednotlivými činy nekalé soutěže existují obrovské rozdíly, které nelze postihnout ... jakýmkoli ‚metodickým návodem‘ či ‚příručkou‘ k postupu při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění v penězích. Záleží pouze na posouzení a na zvažování všech okolností daného případu konkrétním soudcem, resp. konkrétním senátem soudu, který se poté kvalifikovaně rozhodne.“

Lze si však představit určitý „návod“ či manuál pro soudy, který by obsahoval určité kategorie kritérií označené např. body 1 až 3, přičemž v kategorii 3 by byly takové okolnosti,

12 NS ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3964/2011.

13 NS ze dne 8. 1. 2003, sp. zn. 29 Odo 8/2001, a ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1924/2012.

14 Krajský soud v Banské Bystrici ze dne 14. 11. 2007, sp. zn. 40 Cbs 70/2004.

15 NS SR ze dne 6. 6. 2000, sp. zn. 1 Obo 344/99.

16 Krajský soud v Bratislavě ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 4 Cob 97/2015.

17 Krajský soud v Košicích ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 4 Cob 26/2014.

18 NS SR ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 4 Obo 6/11.

19 NS SR ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 6 Obo 87/2009.

20 Krajský soud v Banské Bystrici ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 43 Cob 192/2012.

21 Krajský soud v Banské Bystrici ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. 43 Cob 174/2012.

kteř by odůvodňovaly přiznání vyšších sazeb peněžitého přiměřeného zadostiučinění, a jejich význam by se až ke kategorii označené 1 snižoval. Kumulace více kritérií s vyšším pořadovým číslem by odůvodňovala vysokou sazbu, výskyt kritérií s nižším pořadovým číslem by byl důvodem pro nižší sazby, přičemž kumulace více kritérií např. v kategorii 1 by zase zdůvodňovala navýšení sazby oproti výskytu ojedinělého kritéria z kategorie 1. Jsem si vědoma skutečnosti, že se tímto pouštím na „tenký led“, nicméně cílem této části příspěvku je vyvolat další diskusi nad (ne)vhodností navrženého způsobu zvažování jednotlivých kritérií pro přiznání peněžité podoby přiměřeného zadostiučinění.

Jen výběrově si lze představit např. následující zařazení okolností do jednotlivých kategorií:

- **Kategorie 3 (nejzávažnější):** úmysl poškodit, šíření závadných sdělení hromadnými sdělovacími prostředky, přivedení soutěžitele do značných finančních potíží či existenčních problémů, znemožnění komunikace s veřejností (např. prostřednictvím webových stránek či sociálních sítí), nutnost reagovat vysvětlením ve vztahu k zákazníkům či obchodním partnerům, nejistota týkající se dalšího působení na trhu, zjevný zásah do ochranné známky či jiného registrovaného práva a s tím související rozmělnění či snížení rozlišovací způsobilosti a dobrého jména ochranných známek, podstatné snížení postavení žalobce na trhu, prozrazení obchodního tajemství či chráněného know-how, utrpění nemajetkové újmy mimořádné intenzity, závažné narušení dobré pověsti produktů, služeb, obchodní firmy, příznačného označení, značný pokles zájmu zákazníků o nabídku žalobce.
- **Kategorie 2 (střední závažnost):** vědomost o protiprávním jednání, neupuštění od protiprávního jednání navzdory upozornění (výzvě), nedobrovolné upuštění od protiprávního jednání (na základě předběžného opatření soudu), utrpění nemajetkové újmy střední intenzity, narušení dobré pověsti produktů, služeb, obchodní firmy, příznačného označení, pokles zájmu zákazníků o nabídku žalobce.
- **Kategorie 1 (nižší závažnost):** krátká doba trvání (neplátí u jednorázových deliktů či šíření hromadnými sdělovacími prostředky), skutečnost, že žalovaný v závadném jednání již nepokračuje, tedy žalobce nemá jinou možnost než se domáhat přiměřeného zadostiučinění, zásah do výsadního postavení na trhu, utrpění nemajetkové újmy menší mimořádné intenzity.

Závěrečné praktické překážky na cestě k úspěšnému přiznání přiměřeného zadostiučinění

Nekalosoutěžní žaloby nejsou v praxi frekventované navzdory frekventovanému nekalosoutěžnímu jednání. I to svědčí o funkčnosti ochrany proti nekalé soutěži – cílem samozřejmě není, aby bylo hodně sporů, ale aby jejich prostřednictvím bylo nekalosoutěžní jednání potíráno.

Hlavní problémy, proč se žalobci do nekalosoutěžních sporů „nehrnou“, lze shrnout následovně:

S ohledem na skutečnost, že podmínky generální klau-

zule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.) jsou samy o sobě neurčitě a **právo proti nekalé soutěži je zejména právem soudcovským, není z pohledu žalobce jisté, zda napadené jednání bude soudem skutečně shledáno jako nekalosoutěžní.**

Pokud bude jednání jako nekalosoutěžní kvalifikováno, **musí žalobce zvážit, který z nároků podle § 2988 o. z. má požadovat.** Pokud se žalovaný nekalosoutěžního jednání už nedopouští, bude nejčastější a nejpraktičtější právě nárok na přiměřené zadostiučinění.

Pro žalobce však není snadné (jak již bylo řečeno výše), aby břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně vzniku nemajetkové újmy unesl.

I když vznik nemajetkové újmy prokáže, musí zvážit, zda bude požadovat nepeněžitou či peněžitou podobu přiměřeného zadostiučinění.

Pokud žalobce chce ve skutečnosti jen peněžitou podobu přiměřeného zadostiučinění, musel by přesvědčit soud o tom, že nepeněžité podoba přiměřeného zadostiučinění není dostatečná. Žalobce je pak stížen obavou (která může být snadno naplněna), že by soud považoval nepeněžitou podobu zadostiučinění za dostatečnou, a nepřiznal by tak navzdory konstatování nekalosoutěžního jednání žádný nárok. Žalobce z toho důvodu přistupuje kumulativně k požadavku na nepeněžité zadostiučinění (omluvu), které ve skutečnosti nepovažuje za žádoucí, a současně peněžité zadostiučinění. V takovém případě hrozí rovněž, že soud shledá omluvu dostatečnou a peněžité zadostiučinění již nepřizná – žalobce na rozdíl od předchozího případu však bude mít pocit, že mu bylo přisouzeno „alespoň něco“.

Nezanedbatelným problémem je rovněž stanovení určité výše peněžitého zadostiučinění, které by mělo být podle žalobce v daném případě oním zadostiučiněním přiměřeným. Zde žalobci nezbyvá než vyjít z reálných částek přiznaných v obdobných věcech, tedy z precizní znalosti judikatury, nebo z vlastního odhadu. Určitým zvýhodněním pro tyto odhady budiž příznivější soudní poplatek, než je tomu v případě vymáhání nároku na náhradu škody (5 % z žalované částky),²² tedy 2 tisíce Kč v případě požadované částky do 200 tisíc Kč včetně a 1 % z požadovaného peněžitého zadostiučinění nad 200 tisíc Kč.²³

Žalobce by měl pomýšlet také na nebezpečí promlčení peněžité (nikoli nepeněžité) podoby přiměřeného zadostiučinění v běžné tříleté promlčecí lhůtě, stejně jako je tomu u běžných majetkových nároků (srov. např. NS 31 Cdo 3161/2008). ❀

22 Srov. položka 1, bod 1 písm. b) přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

23 Srov. položka 3 přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.